

Ενδυναμώνοντας την συνεργασία μεταξύ της Σχολικής
Εμπειρίας Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Κύπρου και
των Δημοσίων Νηπιαγωγείων: επιμόρφωση, πρακτική
και αναστοχασμός

*Άνθια Μιχαηλίδη, Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό,
Χριστιάνα Κατσούρη, Ειδικός Επιστήμονας,
Ελένη Λοΐζου, Καθηγήτρια*

Διδακτικές Επινοήσεις

06/05/2026

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Σχέση Μεντόρων και Φοιτητριών

▶ Η σχέση βασίζεται στον αμοιβαίο σεβασμό και σε μια συνεργατική δυναμική

▶ Ρόλοι εξουσίας και ενδυνάμωσης εναλλάσσονται συνεχώς

(Russell & Russell, 2011; Loizou, 2011)

▶ Αποδοχή της αξίας της εξουσίας όπως αυτή βιώνεται από τα δύο μέλη

(Loizou, 2011)

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Διαδικασία Αναστοχασμού

- ▶ Οι φοιτητές/τριες εκτιμούν την ανατροφοδότηση και την υποστήριξη από τη μέντορα τους
 - ▶ Θετικά σχόλια για τη σχέση τους

(Loizou, 2011)

- ▶ Η αμοιβαία καθοδήγηση σημαίνει ότι όλα τα μέλη:
 - ▶ Ενθαρρύνουν
 - ▶ Καθοδηγούν
 - ▶ Παρέχουν υποστήριξη σε κατάλληλες στιγμές

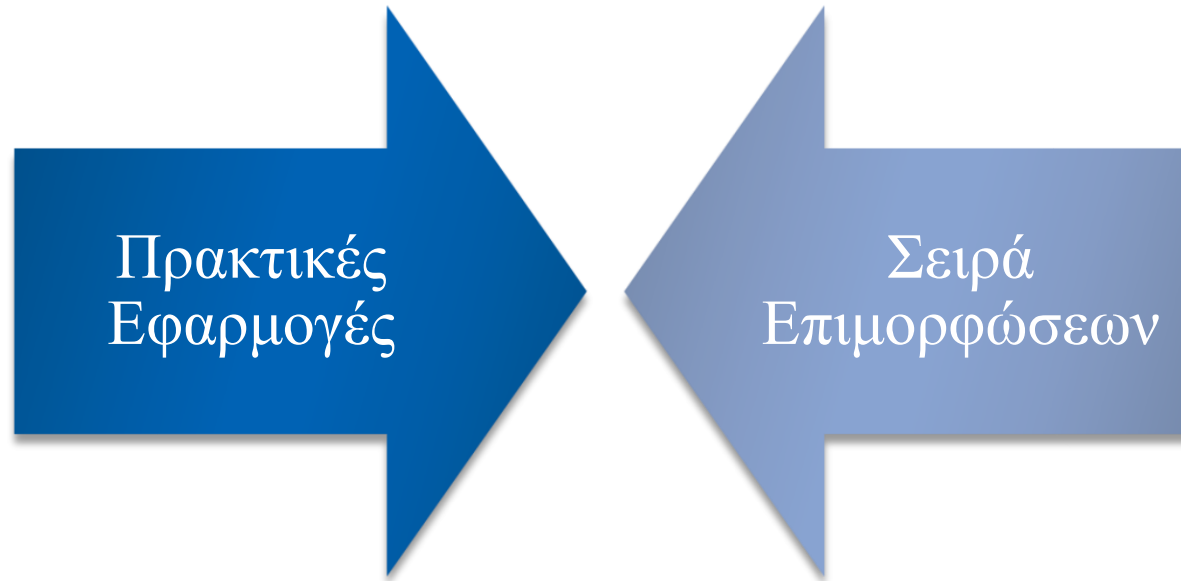
(Stanulis & Russell, 2000).

- ▶ Η ανατροφοδότηση από μέντορες υποστηρίζει τη διδασκαλία και ενισχύει την αυτοπεποίθηση των νέων εκπαιδευτικών

(Wexler, 2019)

Σκοπός Προγράμματος

Ενίσχυση και ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ των μεντόρων – νηπιαγωγών, των δημοσίων νηπιαγωγείων, και των φοιτητών/τριών, του προγράμματος της Σχολική Εμπειρία Νηπιαγωγών ΙΙΙ

Περιγραφή θεσμού Σχολικής Εμπειρίας και στοιχεία του περιεχομένου της

- ▶ ΕΠΑ 439: Σχολική Εμπειρία Νηπιαγωγών ΙΙΙ
 - ▶ Σκοπός:
 - ▶ Αποσκοπεί στον εμπλουτισμό του/της φοιτητή/φοιτήτριας με εμπειρίες και δεξιότητες που θα τον/την καταστήσουν ικανό/ή να ερμηνεύει πρακτικά παιδαγωγικές θεωρίες και να μετασχηματίζει το περιεχόμενο διαφόρων γνωστικών αντικειμένων, ώστε να ασκεί με επιτυχία τον πολλαπλό ρόλο της/του νηπιαγωγού
 - ▶ Διάρκεια: 13 Εβδομάδες
 - ▶ 1^η – 3^η εβδομάδα: Παρακολούθηση Σεμιναρίων στο Πανεπιστήμιο
 - ▶ 4^η – 13^η εβδομάδα:
 - Τοποθέτηση σε προδημοτική τάξη δημοσίου νηπιαγωγείου
 - Παρακολούθηση και διεξαγωγή διδασκαλιών σε σχολική τάξη

Περιγραφή θεσμού Σχολικής Εμπειρίας και στοιχεία του περιεχομένου της

- ▶ ΕΠΑ 439: Σχολική Εμπειρία Νηπιαγωγών ΙΙΙ
 - ▶ Υποχρεώσεις Φοιτητών/τριών:
 - ▶ 46 Διδασκαλίες Δομημένων Δραστηριοτήτων με όλη την τάξη (γνωστικών αντικειμένων)
 - Γλωσσική Αγωγή
 - Μαθηματικά
 - Κοινωνικές Σπουδές
 - Μουσική Αγωγή
 - Εικαστική Έκφραση
 - Φυσικές Επιστήμες
 - Φυσική Αγωγή
 - ▶ 23 Προγραμματισμοί Ελεύθερου ή/και Δομημένου Παιχνιδιού
 - ▶ Εφαρμογή Μεθόδου Project
 - ▶ Διεξαγωγή δύο Σεμιναρίων προς τις μέντορες με την άδεια του ΥΠΑΝ
 - ▶ Διαδικαστικά του μαθήματος και των υποχρεώσεων των φοιτητών/τριών
 - ▶ Επιμορφωτικό περιεχόμενο στην βάση του Αναλυτικού Προγράμματος Προσχολικής Εκπαίδευσης (2024)

Πρόγραμμα Διδακτικής Επινόησης

- ▶ Συμμετέχουσες:
 - ▶ 4 μέντορες-νηπιαγωγοί
 - ▶ 4 φοιτήτριες
 - ▶ Φιλοξενούνταν στην τάξη των 4μεντόρων-νηπιαγωγών
 - ▶ 4 διαφορετικά δημόσια νηπιαγωγεία της επαρχίας Λευκωσίας
- ▶ Παρακολούθηση μιας σειράς από επιμορφωτικά σεμινάρια και υλοποίηση δράσεων

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τμήμα Επιστημών της Αγωγής

Ενδυνάμωση της συνεργασίας του προγράμματος Σχολικής Εμπειρίας Νηπιαγωγών του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Κύπρου και Δημόσιων Νηπιαγωγείων

Η ποιοτική σχέση και συνεργασία των φοιτητριών/ών με τις/τους μέντορες - νηπιαγωγούς αποτελεί βασικό στοιχείο τόσο στην επιτυχή ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης τους, όσο και της επαγγελματικής ταυτότητας των φοιτητριών/ων και των μεντορών.

Στο πλαίσιο στήριξης της σχέσης αυτής, θα υλοποιηθεί από το τμήμα Επιστημών της Αγωγής ένα πρόγραμμα συνεργασίας, επιμόρφωσης και αναστοχασμού των μεντόρων- νηπιαγωγών και των φοιτητριών/ών.

Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει:

- Δράσεις επιμόρφωσης των μεντόρων- νηπιαγωγών με σεμινάρια, μαθήματα και βιωματικά Προσχολικής Εκπαίδευσης (π.χ. τρόποι οργάνωσης της μάθησης, μέθοδος Project, ελεύθερο ή/και δομημένο παιχνίδι, δομημένες δραστηριότητες).
- Πρακτική εφαρμογή
- Αναστοχασμό με τη στήριξη ειδικών.

Για πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε στο τηλέφωνο 99327173 (Ανθια Μιχαηλίδη)

Πρόσκληση που στάλθηκε στα δημόσια νηπιαγωγεία για συμμετοχή στο πρόγραμμα της διδακτικής επινόησης

Περιεχόμενο Προγράμματος Διδακτικής Επινόησης

Πορεία – Σειρά Επιμορφώσεων

- ▶ Σύνδεση με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Προσχολικής Εκπαίδευσης (2024) και το μάθημα ΕΠΑ 439: Σχολική Εμπειρία Νηπιαγωγών ΙΙΙ

Σεμινάρια για Μέντορες – Νηπιαγωγούς

- 1^ο Σεμινάριο: Διαδικαστικά της πρακτικής άσκησης των φοιτητών/τριων
- 2^ο Σεμινάριο: Τίτλος: «Project: Μια ματιά στην πράξη!»

Σεμινάρια για Φοιτήτριες

- Εισαγωγικά Σεμινάρια στο Πανεπιστήμιο:
- Ενημέρωση Διαδικαστικών Σχολικής Εμπειρίας
 - Μέθοδος Project
 - Σχέση Μέντορας – Φοιτήτριας/
Διαδικασία Ανατροφοδότηση

Περιεχόμενο Προγράμματος Διδακτικής Επινόησης

Πορεία – Σειρά Επιμορφώσεων

3^ο Σεμινάριο (ολοήμερα σεμινάρια)

Μεντόρων – Νηπιαγωγών και Φοιτητριών

- Μέθοδος Project και ο Βραχυπρόθεσμος Προγραμματισμός
- Ελεύθερο ή/και Δομημένο Παιχνίδι
- Δημιουργικό Παιχνίδι
- Βιωματικό Εργαστήρι Κοινωνικόδραματικού και Φανταστικού Παιχνιδιού

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τμήμα Επιστημών της Αγωγής

«Ενδυναμώνοντας τη συνεργασία μεταξύ της Σχολικής Εμπειρίας Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Κύπρου και των Δημοσίων Νηπιαγωγείων: επιμόρφωση, πρακτική και αναστοχασμός»

Σάββατο 18/10/25

9:00-10:00	□ <i>Η Επιμόρφωση και Μορφών Οργάνωσης της Μάθησης στο Νηπιαγωγείο</i> Δρ. Άνθια Μεγαλιάρη, Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό, Τμήμα Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
10:00-11:00	□ <i>Ελεύθερο ή/και Δομημένο παιχνίδι Από τη θεωρία στην πράξη</i> Δρ. Μαρία Χυριάκου, Νηπιαγωγός Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
11:30-12:30	□ <i>Το δημιουργικό παιχνίδι στην προσχολική εκπαίδευση</i> Δρ. Έφη Λοΐζου, Νηπιαγωγός Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
13:00-14:00	□ <i>Βιωματικό εργαστήριο «Καλλιέργειας δεξιοτήτων κοινωνικοδραματικού και φανταστικού παιχνιδιού μέσω εκπαιδευτικού δράματος»</i> Δρ. Άννα Γεωργίου, Νηπιαγωγός Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

**Πρόγραμμα ημέρας
σεμιναρίων 28/10/26**

Περιεχόμενο Προγράμματος Διδακτικής Επινόησης

Πορεία – Σειρά Επιμορφώσεων

- ▶ 3^ο Σεμινάριο (ολοήμερα σεμινάρια) Μεντόρων – Νηπιαγωγών και Φοιτητριών
- ▶ Παρακολούθηση από μέντορες-νηπιαγωγοί και φοιτήτριες
 - ▶ Ανοιχτή πρόσκληση και σε μέντορες-νηπιαγωγούς και φοιτητές/τριες που δεν λάμβαναν μέρος στο πρόγραμμα της διδακτικής επινόησης
- ▶ Για την διεξαγωγή του Σεμιναρίου:
 - ▶ Εργοδοτήθηκαν 3 εν ενεργεία νηπιαγωγοί με διδακτορικό τίτλο στο Παιχνίδι από το Πανεπιστήμιο Κύπρου
 - ▶ Ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος Επιστήμων της Αγωγής

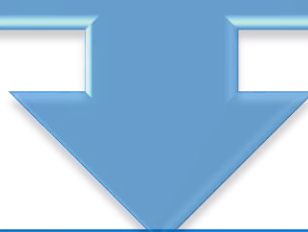

Περιεχόμενο Προγράμματος Διδακτικής Επινόησης

Πορεία – Πρακτικές Εφαρμογές

Σχεδίασαν, υλοποίησαν και οπτικογράφησαν:

- Συνεργατική διδασκαλία
- Συνεργατικό προγραμματισμό ελεύθερου ή/και δομημένου παιχνιδιού.

Σε ατομικό επίπεδο, αναστοχάστηκαν:

- Χρήση του γενικού εντύπου ανατροφοδότησης διδασκαλιών
- Χρήση του εντύπου ανατροφοδότησης του ελεύθερου ή/και δομημένου παιχνιδιού

Ενδυναμώνοντας την συνεργασία μεταξύ της Σχολικής Εμπειρίας Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Κύπρου και των Δημοσίων Νηπιαγωγείων: επιμόρφωση, πρακτική και αναστοχασμός

- Εξάμηνο υλοποίησης: Χειμερινό εξάμηνο 2025

Πλάνο Διδακτικής Επινόησης		
	Περιεχόμενο	Σύνδεση με Σχολική Εμπειρία
Ημερίδα σεμιναρίων Σάββατο 28/10/25 Ώρα 9:00-14:00	Σεμινάρια με θέμα: <ul style="list-style-type: none">- Μέθοδος Project και Βραχυπρόθεσμος προγραμματισμός (9:00-10:00)- Ελεύθερο ή/και Δομημένο παιχνίδι (10:00-11:00)- Δημιουργικό παιχνίδι (11:30-12:30)- Βιωματικό Εργαστήριο κοινωνικόδραματικού και φανταστικού παιχνιδιού (13:00-14:00)	<ul style="list-style-type: none">- Σκοπός οι μέντορες να γνωρίσουν την δομή και περιεχόμενο της μεθόδου Project όπως και του σχεδίου μαθήματος που αξιοποιούν οι φοιτήτριες κατά την σχολική τους εμπειρία.
Δράση 30/10/25-14/11/25	<ul style="list-style-type: none">- Σχεδιασμός, υλοποίηση και οπτικογράφιση μίας συνεργατικής διδασκαλίας μέντορας-φοιτήτριας (στην βάση του καθορισμένου πίνακα διδασκαλιών των φοιτητών).- Σχεδιασμός, υλοποίηση Συνδιδασκαλίας προγραμματισμού παιχνιδιού μαζί με την φοιτήτρια και οπτικογράφισης του (στην βάση του καθορισμένου πίνακα διδασκαλιών των φοιτητών).	<ul style="list-style-type: none">- Σε ατομικό επίπεδο, μέντορας και φοιτήτρια, θα αναστοχαστούν στην διδασκαλία τους με την χρήση του γενικού εντύπου ανατροφοδότησης.- Σε ατομικό επίπεδο, μέντορας και φοιτήτρια, θα αναστοχαστούν στην προγραμματισμό παιχνιδιού τους με την χρήση του εντύπου ανατροφοδότησης του ελεύθερου ή/και δομημένου παιχνιδιού.
Συνάντηση αναστοχασμού 28/11/25 Ώρα: 9:00-10:30 (διαδίκτυο)	<ul style="list-style-type: none">- Ομάδα εστίασης για συζήτηση της Συνδιδασκαλίας και του συνεργατικού προγραμματισμού Ελεύθερου ή/και Δομημένου Παιχνιδιού	<ul style="list-style-type: none">- Οι φοιτήτριες μαζί με τις μέντορες τους θα επιλέξουν 2 σημεία από την συνδιδασκαλία τους για συζήτηση και προβληματισμό.- Οι φοιτήτριες μαζί με τις μέντορες τους θα επιλέξουν 2 σημεία από τον προγραμματισμό παιχνιδιού τους για συζήτηση και προβληματισμό.

Χρονοδιάγραμμα δράσεων

Περιεχόμενο Προγράμματος Διδακτικής Επινόησης

Πορεία – Πρακτικές Εφαρμογές

- ▶ Διενεργήθηκε συνάντηση αναστοχασμού και συζήτησης με όλες τις συμμετέχουσες
 - ▶ Μοιράστηκαν προβληματισμούς σχετικά με:
 - ▶ Τη συνεργατική διδασκαλία τους
 - ▶ Τον συνεργατικό προγραμματισμό ελεύθερου ή/και δομημένου παιχνιδιού τους
 - ▶ Μέσα από συζήτηση δόθηκαν πρακτικές εισηγήσεις βελτίωσης
- ▶ Τη συνάντηση συντόνιζαν:
 - ▶ Δύο εν ενεργεία νηπιαγωγοί με διδακτορικό τίτλο στο παιχνίδι από το Πανεπιστήμιο Κύπρου
 - ▶ Ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος Επιστήμων της Αγωγής

Περιεχόμενο Προγράμματος Διδακτικής Επινόησης

Συλλογή Δεδομένων

Οπτικογραφήσεις

- 1 Συνεργατική διδασκαλία
- 1 Συνεργατικός Προγραμματισμός Παιχνιδιού
- Αγοράστηκε κατάλληλος εξοπλισμός:
 - Ηλεκτρονικός εξοπλισμός (κινητά τηλέφωνα, τριπόδια, κάρτες μνήμης)
 - Βιβλία (χρησιμοποιήθηκαν στις διδασκαλίες)

Αναστοχασμοί

- 2 ατομικοί αναστοχασμοί μέντορας – νηπιαγωγού
- 2 ατομικοί αναστοχασμοί φοιτήτριας
- Αξιοποιήθηκαν τα κύρια έντυπα ανατροφοδότησης από το μάθημα ΕΠΑ 439: Σχολική Εμπειρία Νηπιαγωγών ΙΙΙ
 - Γενικό έντυπο ανατροφοδότησης διδασκαλιών
 - Έντυπο ανατροφοδότησης ελεύθερου ή/και δομημένου παιχνιδιού

Ερωτηματολόγιο

- Αφορούσε την εμπειρία συμμετοχής τους στο πρόγραμμα της διδακτικής επινόησης

Αποτελέσματα

Σεμινάρια προγράμματος διδακτικής επινόησης

- ▶ Θετική επίδραση των σεμιναρίων τόσο στις μέντορες-νηπιαγωγούς όσο και στις φοιτήτριες
 - ▶ Σε σχέση με το πρόγραμμα σχολικής και τις υποχρεώσεις των φοιτητών/τριών
 - ▶ Κυρίως σε σχέση με την εφαρμογή του ελεύθερου ή/και δομημένου παιχνιδιού

▶ Παράδειγμα:

Ερωτηματολόγιο		Ερωτηματολόγιο	
Μέντορας-Νηπιαγωγός	Φοιτήτρια	Μέντορας-Νηπιαγωγός	Φοιτήτρια
«Τα σεμινάρια με βοήθησαν αρκετά ώστε να κατανοήσω το τρόπο που εφαρμόζω το ελεύθερο ή/και δομημένο παιχνίδι στην τάξη και όλα τα είδη του παιχνιδιού. Επίσης και την σύνδεση τους με τα γνωστικά αντικείμενα» (MN1)	«Αρχικά, αναθεώρησα τη σύνδεση του ελεύθερου και δομημένου παιχνιδιού με τα γνωστικά αντικείμενα και προσπάθησα να βελτιώσω τη διασύνδεση των γνωστικών αντικειμένων με το Project, προκειμένου να υποστηρίζεται η ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών...» (Φ1)	«Η καθοδήγηση και η υποστήριξη που λαμβάνω από αυτό το πρόγραμμα με έχουν βοηθήσει να δημιουργήσω πιο υποστηρικτικό και ενθαρρυντικό περιβάλλον μάθησης, τόσο για εμένα και την φοιτήτρια, όσο και για όλα τα παιδιά της τάξης μου» (MN3)	«Θεωρώ πως κάποιες παρανοήσεις που είχε η μέντορας μου, με την συμμετοχή μας στο πρόγραμμα την βοήθησε να καταλάβει λίγο καλύτερα τον τρόπο που εφαρμόζει το πανεπιστήμιο μας τα μαθήματα μας, τα παιχνίδια κ.λπ. Η πρώτη συμμετοχή στο πρόγραμμα βοήθησε την μέντορά να μου να καταλάβει γιατί κάποια πράγματα τα κάνουμε στο πανεπιστήμιο μου με συγκεκριμένο τρόπο...» (Φ3)

Αποτελέσματα

Συνεργατικές Δράσεις

- ▶ Συνεργατικές δράσεις ενίσχυσαν θετικά την συνεργασία μεταξύ μεντόρων-νηπιαγωγών και φοιτητριών
 - ▶ Ανταλλαγή ιδεών
 - ▶ Επικοινωνία και συνεργασία στην προετοιμασία
 - ▶ Πρακτική κατανόηση του προγράμματος της Σχολικής Εμπειρίας

- ▶ Παράδειγμα:

Ερωτηματολόγιο	
Μέντορας-Νηπιαγωγός	Φοιτήτρια
«Το πρόγραμμα που έλαβα μέρος συνέβαλε αρκετά στην σχέση μου με την φοιτήτρια και με βοήθησε να κατανοήσω τον τρόπο εργασίας του Πανεπιστημίου» (MN1)	«Πιστεύω, ότι το πρόγραμμα που λάβαμε μέρος βοήθησε στη σχέση μου με την μέντορα» (Φ1)

Ερωτηματολόγιο	
Μέντορας-Νηπιαγωγός	Φοιτήτρια
«Μαζί με την Φ4 συνεργαστήκαμε ως συνάδελφοι» (MN4)	«Θεωρώ πως, ναι με ωφέλησε στο να συνεργάζομαι καθώς και να μπορώ να βρίσκω τρόπους στο να εκφράζω τις απόψεις μου χωρίς να προσβάλω τις γνώσεις και τις εμπειρίες κάποιου εκπαιδευτικού που έχει τόσα χρόνια εμπειρίας» (Φ4)

Αποτελέσματα

Πρόγραμμα διδακτικής επινόησης

- ▶ Ανάγκη ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ μεντόρων-νηπιαγωγών και φοιτητριών μέσω:
 - ▶ Περισσότερων συνεργατικών δράσεων
 - ▶ Περισσότερων επιμορφωτικών σεμιναρίων
- ▶ Παράδειγμα:

Ερωτηματολόγιο	
Μέντορας-Νηπιαγωγός	Φοιτήτρια
«Για να ενισχυθεί η σχέση μεταξύ εκπαιδευτικού και φοιτήτριας, προτείνω την οργάνωση περισσότερων σεμιναρίων σχετικά με το αναλυτικό πρόγραμμα» (MN3)	«Ωστόσο, κάτι που θα ήθελα να υπάρχει σε αυτά τα βοηθητικά σεμινάρια – πρόγραμμα ενδυνάμωσης είναι να αναφερθούν οι παρανοήσεις που έχουνε νηπιαγωγοί που τελειώσανε πριν από πολλά χρόνια ... » (Φ3)

Ερωτηματολόγιο	
Μέντορας-Νηπιαγωγός	Φοιτήτρια
«Τα σεμινάρια με βοήθησαν αρκετά ώστε να κατανοήσω το τρόπο που εφαρμόζω το ελεύθερο ή/και δομημένο παιχνίδι στην τάξη και όλα τα είδη του παιχνιδιού. Επίσης και την σύνδεση τους με τα γνωστικά αντικείμενα» (MN1)	«Αρχικά, αναθεώρησα τη σύνδεση του ελεύθερου και δομημένου παιχνιδιού με τα γνωστικά αντικείμενα και προσπάθησα να βελτιώσω τη διασύνδεση των γνωστικών αντικειμένων με το Project, προκειμένου να υποστηρίζεται η ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών...» (Φ1)

Συμπεράσματα

- ▶ **Ανάγκη για διαρκή επαγγελματική ανάπτυξη και ενδυνάμωση**
 - ▶ Τόσο των μεντόρων – νηπιαγωγών όσο και των φοιτητριών
 - ▶ Δημιουργία μιας θετικής και συνεργατικής σχέσης
- ▶ **Ενδυνάμωση του προγράμματος Σχολικής Εμπειρίας Νηπιαγωγών**
 - ▶ Επικοινωνία των φοιτητών/τριών με τις μέντορες-νηπιαγωγούς τους πριν από την έναρξη της τοποθέτησης τους
 - ▶ Παροχή χρόνου στην αρχή της πρακτικής άσκησης για συνδιδασκαλίες
- ▶ **Ευκαιρίες για αναστοχασμό από όλους τους εμπλεκόμενους**

Νέες Δράσεις

► Συγγραφή «Οδηγός» συνεργασίας μεταξύ εν δυνάμει και εν ενεργεία νηπιαγωγών:

- Ρόλος της μέντορας-νηπιαγωγού στο πλαίσιο της Σχολικής Εμπειρίας
- Περιεχόμενο από τα σεμινάρια
- Πρακτικές Εισηγήσεις
- Διαδικασία Ανατροφοδότησης

► Δημιουργία Διαδικτυακής Ιστοσελίδας:

- Περιεχόμενο Σχολικής Εμπειρίας
- Διαθέσιμο υλικό/εργαλεία
- Προώθηση εκδηλώσεων και σεμιναρίων

www.ececschoolexperience.com

Σας ευχαριστούμε

eloizou@ucy.ac.cy

manthia@ucy.ac.cy

katsouri.christiana@ucy.ac.cy